

ARAN RAYONUNDA YETİŞDİRİLƏN BROYLER-006 TOYUQ CİNSİNİN MƏHSULDARLIĞI

H.A.Əsgərov¹, X.H.Seyidova², İ.M.Quliyeva³

¹ “Şəfa” Broylər ASC, Bakı, Azərbaycan

^{2,3} Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti, Bakı, Azərbaycan

² seidovakh@gmail.com, <http://orcid.org/0009-0006-8451-064X>

XÜLASƏ

Təqdim olunan məqalədə Azərbaycan Respublikasının Neftçala rayonunda yerləşən “Şəfa” Broylər Açıq Səhmdar Cəmiyyətində yetişdirilən “Broylər-006” toyuq cinslərinin yetişdirilmə şəraiti və uyğun olaraq məhsuldarlığı haqqında məlumat verilmişdir.

Açar sözlər: broylər toyuqları, quşçuluq, toyuq cinsləri, yem, məhsuldarlıq.

Giriş

Son illərdə ölkəmizdə heyvandarlığının ən gəlirli sahələrindən biri kimi quşçuluğa maraq artmaqdadır. Hazırda quş əti istehsalının 90%-dən çox hissəsi broylər əti istehsalının payına düşür ki, bu sahədə mütərəqqi texnologiyaların tətbiqi ölkə kənd təsərrüfatının inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Belə ki, məhsulun alınmasına qısa vaxt və minimal xərclər sərf edilməklə yüksək məhsuldarlıq almaq mümkündür.

Bildiyimiz kimi, broylər toyuqlar müxtəlif cinslərin çarpazlaşması ilə əldə edilən hibrid quşlardır. Bu quşlar tez bir zamanda böyüməsi ilə seçilir. Belə ki, 7-8 həftə ərzində quş 1,5-2,5 kq-a qədər böyüyə bilər. İl ərzində düzgün yanaşma ilə böyük məhsuldarlıq əldə etmək olur. Aparılan tədqiqatlar göstərir ki, bu broylər quşlarında 70 gündən sonra yem sərfiyyatı eyni olsa da, bədən çəkisinin artması fizioloji olaraq azalır. Broylər toyuq cinslərində lazımi məhsuldarlıq əldə olunması məqsədilə onlara düzgün qulluq və diqqətlə seçilmiş pəhriz lazımdır. Hal-hazırda ölkə ərazisində “Broylər Ross 308”, “Serebrist”, “Kuçinskaya Yubileynaya”, “Ataks” və s. toyuq cinsləri yetişdirilir.

Təqdim edilən məqalədə Neftçala rayonu, Kürqaraqaşlı kəndində yerləşən Şəfa broylər Açıq Səhmdar Cəmiyyətində (ASC) yetişdirilən “Broylər-006” toyuq cinslərinin məhsuldarlığı haqda məlumat verilmişdir.

Nəticə və müzakirəsi

İlk öncə seçilmiş yumurtalar dezenfeksiya olunduqdan sonra inkubator şkaflarına yığılır. Bir şkaflın yumurta tutumu 55000 ədəd təşkil edir. Yumurtalar 18 gün inkubasiya şkaflarından qaldıqdan sonra çıxış şkaflarına daşınır. İqlim nəzarəti olan xüsusi təchiz olunmuş bu avadanlıqlarda üç gün ərzində cücələrin yumurtadan çıxma mərhələsi baş verir. Bundan sonra onlar yeşiklərə yığılır və vaksinasıya zalına daşınır. Daha sonra növbəti bəsləmə mərhələsi üçün xüsusi şərait yaradılmış (müvafiq olaraq tənzimlənmiş temperatur şəraiti olan) maşınlarda broylər fabrik sexlərinə daşınır. Qeyd edək ki, inkubator sahəsi quşçuluq bəsləmə sexlərindən ən azı 10 km aralı məsafədə yerləşməlidir. Bir sexin tutumu 22-25 min cücə sayı təşkil edir. Yumurtadan

çıxdıqdan sonra quş aktiv şəkildə inkişaf etməyə davam edir və termorequlyasiya, bağırsaqların tam işləməsi və immunitet sistemi kimi fizioloji funksiyalar zamanla tam inkişaf edir. Buna görə də, quşun sağlamlığı və normal inkişafı üçün, xüsusilə, həyatın ilk həftəsində ən əlverişli şəraitin yaradılması və ona nəzarət edilməsi vacib şərtlərdəndir.

Broyler toyuqlarının saxlanması şərtləri zoogigiyenik parametrlərinə tam uyğun şəkildə bəslənilir və lazımı normativ tələblərə tam cavab verir. Qidalanma qidalanma standartlarına və tövsiyələrinə uyğun olaraq qarışıq yemlə aparılmışdır. Müxtəlif texnologiyalardan istifadə etməklə yetişdirilən broyler toyuqları bütün qida maddələri və bioloji aktiv maddələrdən balanslaşdırılmış pəhriz alırlar. Körpə quşların böyümə dövrlərinə görə tam yemlərin kimyəvi tərkibi və qida dəyəri cədvəl 1-də verilmişdir.

Cədvəl 1. Broyler yetişdirmə dövrünə görə yem reseptləri, %

Xammal adı	Yetiştirici, %	Miqdar, kq	Finish24-kəsim, %	Miqdar(kq)
Buğda	21,72	217,2	23,94	239,4
Qarğıdalı	35,00	350,0	35,00	350,0
Soya şrotu	28,00	280,0	26,00	260,0
Ət sümük unu	7,00	70,0	5,00	50,0
Soya fulfeti	0,00	0	0,00	0,0
Yağ	4,70	47,0	6,40	64,0
Lizin	0,30	3,0	0,30	3,0
Xolin xolorid	0,10	1,0	0,10	1,0
Metionin	0,30	3,0	0,30	3,0
Duz	0,12	1,2	0,15	1,5
Monokalsifosfat	1,15	11,5	1,20	12,0
Balıqqulağı	1,10	11,0	1,10	11,0
Soda	0,00	0,0	0,00	0,0
Roksazim G2	0,05	0,5	0,05	0,5
Zinbaq	0,05	0,5	0,05	0,5
İnatrox (antitoksin)	0,20	2,0	0,20	2,0
Salnomesin (Sakox)	0,05	0,5	0,05	0,5
Vitamin 0,5	0,05	0,5	0,05	0,5
Mineral 0,5	0,05	0,5	0,05	0,5
Antioksidant	0,01	0,1	0,01	0,1
Treonin	0,05	0,5	0,05	0,5
Cəmi		1000		1000

Cədvəl 1-dən görüldüyü kimi Azərbaycanın Aran zonasında - Neftçalada bəslənən broyler cücələrin çəkisi, cücələrin yemləndirilməsi xüsusiyyətləri, Broyler-006 cinsinin məhsuldarlıq göstəriciləri broyler quşları üçün qoyulan tələbatlara tam cavab verir.

Cədvəl 2-də isə müxtəlif yaş dövrlərində broyler toyuqlarına verilən quru yem qarışığının gündəlik miqdarı əks edilmişdir.

Qeyd etmək lazımdır ki, əsas diqqət yetiriləsi məqamlardan biri kimi toyuqların suyunun həmişə təmiz, yenilənmiş və bir qədər isti olmasına diqqət yetirilməlidir. Bir aylıq toyuqların təqribi çəkisi təxminən 1600 qrama çatır. Bütün yeni yemlər və əlavələr əvvəlcə kiçik porsiyalar

ilə verilir ki, toyuqlar buna öyrəşsin, əks halda həzm pozğunluğu yarana bilər ki, bu da toyuqların ölümünə səbəb olur. Toyuq saxlanılan sexlərin daim təmiz hava ilə havalandırılması üçün müasir havalandırılma sistemi ilə təchiz olunması lazımdır.

Cədvəl 2. Broylər toyuqlarına yaş dövrlərində uyğun şəkildə verilən quru yem qarışığının gündəlik miqdarı

<i>Həftə</i>	<i>Gün</i>	<i>Günlük temperatur, °C</i>	<i>Standart çəki, qr</i>	<i>Günlük yem norma</i>	<i>Toplam yem norma</i>	<i>FCR</i>	<i>Günlük su norma</i>
1	0	33.5	43				
	1	33.3	62		12	0.196	28
	2	33.0	81	16	28	0.352	32
	3	32.5	102	20	48	0.476	40
	4	32.0	125	24	72	0.577	48
	5	31.5	151	27	100	0.658	54
	6	31.0	181	31	131	0.724	62
2	7	30.5	213	35	166	0.78	70
	8	30.1	249	39	206	0.826	78
	9	29.8	288	44	249	0.865	88
	10	29.4	330	48	297	0.9	96
	11	29.1	376	52	349	0.93	104
	12	28.7	425	57	406	0.957	114
	13	28.4	477	62	468	0.982	124
3	14	28.0	533	67	535	1.005	134
	15	27.7	592	72	608	1.026	144
	16	27.4	655	77	685	1.047	154
	17	27.1	720	83	768	1.066	166
	18	26.9	789	88	856	1.086	176
	19	26.6	860	94	950	1.105	188
	20	26.3	935	100	1050	1.123	200
4	21	26.0	1012	105	1155	1.142	210
	22	25.7	1092	111	1266	1.160	222
	23	25.4	1174	117	1383	1.178	234
	24	25.1	1258	122	1505	1.196	244
	25	24.9	1345	128	1633	1.214	256
	26	24.6	1434	134	1767	1.233	268
	27	24.3	1524	139	1907	1.251	278
5	28	24.0	1616	145	2051	1.269	290
	29	23.9	1710	150	2202	1.288	300
	30	23.7	1805	156	2357	1.306	312
	31	23.6	1901	161	2518	1.325	322
	32	23.4	1999	166	2684	1.343	332
	33	23.3	2097	171	2855	1.362	342
	34	23.1	2196	176	3031	1.381	352
	35	23.0	2296	180	3211	1.399	360

Beləliklə, bəsləmə şəraitindən – gündəlik temperatur, yem normasından (quru yem qarışığının gündəlik miqdarı) asılı olaraq “Broylər 006” toyuqların canlı kütləsini 35 gündə ümumi halda 2-2,3 kq çatdırılması mümkündür. Bundan sonra toyuqlar kəsim sexlərinə göndərilir. Kəsim

prosesi Qafqaz Müsəlmanlar İdarəsinin tam halallıq standartlarına uyğun şəkildə yerinə yetirilir.

Ədəbiyyat

1. В.И. Гудыменко, А.Е.: Ноздрин Эффективность выращивания цыплят-бройлеров по разной технологии. Известия Оренбургского государственного аграрного университета, стр 128-131 (2014)
2. Гаджиев М.Г., Абдуллаев Г.Г., Мамедов Ш.М., Аллахвердиев Р.Б.: Современное состояние и пути дальнейшего развития птицеводства Азербайджана. «Актуальные проблемы современного птицеводства». Выпуск 68, с.6-16, Харьков (2012)
3. Гаджиев М.Г., Аллахвердиев Р.Б., Велиев С.И.: Раздельное содержание бройлеров по полу в условиях Азербайджана. Научные труды ветеринарного научно-исследовательского института. Том 34, с.205-209, Баку (2016).

ПРОДУКТИВНОСТЬ ЦЫПЛЯТ «БРОЙЛЕР-006», РАЗВЕДЕННЫХ В АРАНСКОМ РАЙОНЕ

Аскеров Г.А.¹, Сеидова Х.Г.², Гулиева И.М.³

¹ ОАО «Бройлерный завод «Шафа», Баку, Азербайджан

^{2,3} Азербайджанский Государственный Университет Нефти и Промышленности, Баку, Азербайджан

² seidovakh@gmail.com, <http://orcid.org/0009-0006-8451-064X>

АБСТРАКТ

В представленной статье представлена информация об условиях разведения и соответствующей продуктивности кур породы «Бройлер-006», выращенных в ОАО «Бройлер» «Шафа», расположенном в Нефтчалинском районе Азербайджанской Республики.

Ключевые слова: цыплята-бройлеры, домашняя птица

PRODUCTIVITY OF CHICKENS “BROILLEROV-006” BREWED IN ARAN DISTRICT

Asgerov H.A.¹, Seyidova Kh.H.², Quliyeva I.M.³

¹ "Shafa" Broiler OJSC, Baku, Azerbaijan

^{2,3} Azerbaijan State Oil and Industry University, Baku, Azerbaijan

² seidovakh@gmail.com, <http://orcid.org/0009-0006-8451-064X>

ABSTRACT

The presented article provides information on breeding conditions and corresponding productivity of chickens of the "Broiler-006" breed, raised at in Broiler Shafa OJSC, located in Neftchala region of the Azerbaijan Republic.

Keywords: broiler chickens, poultry, chicken breeds, feed, productivity.